

Opracowanie:

Dział Pomocy Instytucjonalnej Pieczy Zastępczej i Interwencji Kryzysowej
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie

Olesno 2024 r.

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3
Zadania administracji publicznej na szczeblu powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	4
Charakterystyka Pieczy Zastępczej W Powiecie Oleskim	9
<i>Rodzinna Piecza Zastępcza</i>	9
<i>Kampanie Na Rzecz Rodzicielstwa Zastępczego</i>	17
<i>Institutionalna Piecza Zastępcza</i>	18
Cele powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie oleskim na lata 2024-2026	20
Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2024-2026	22
Źródła finansowania programu	22
Beneficjenci programu:	23
Realizatorzy programu:	23
Monitoring i ewaluacja programu	23
Podsumowanie	24

Wprowadzenie

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 został opracowany na podstawie ustawy z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2023 poz. 1426), której preambuła wskazuje cele i kierunki działań *wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami, podejmowanych dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, troski o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową oraz ochrony ich praw i wolności, dla dobra rodziny, która stanowi podstawową komórkę społeczną oraz naturalne środowisko rozwoju, jak również dobro wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta.*

System opieki nad dzieckiem i rodziną funkcjonuje w oparciu o współpracę i konsultację zarówno z instytucjami, placówkami jak też organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodziny. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 dla Powiatu Oleskiego przygotowano w oparciu o analizę sytuacji pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie powiatu oraz o aktualne potrzeby wynikające z konieczności umieszczania dzieci poza rodzinami biologicznymi. Art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że *opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej, należy do działań własnych powiatu. Opierając się na przepisach wynikających z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w Powiecie Oleskim został opracowywany i wdrożony do realizacji na okres 3 lat, Program Rozwoju Pieczy Zastępczej.*

Każde dziecko do prawidłowego rozwoju fizycznego i emocjonalnego potrzebuje rodziny, odpowiedniego zaspokajania codziennych potrzeb, poczucia bezpieczeństwa i miłości. W związku z tym uzasadniona jest teza, że naturalnym środowiskiem rozwoju i zaspokajania potrzeb człowieka jest rodzina, dlatego istotnym elementem każdego dziecka mieszkującego na terenie Powiatu Oleskiego jest prawo do wychowania w rodzinie

W przypadku, kiedy występuje brak możliwości zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców biologicznych, zadaniem powiatu jest zorganizowanie pieczy zastępczej. Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, piecza zastępcza zapewnia:

- 1) pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe –

dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym;

2) przygotowanie dziecka do:

- a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
- b) pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
- c) nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;
- d) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Celem Programu jest przede wszystkim rozwój nowych i wsparcie istniejących form pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleskiego. Program jest również kolejnym etapem działania na rzecz pomocy dziecku i rodzinie, gdyż służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Oleskim. W miarę pojawiających się potrzeb i sytuacji społecznej zadania programu mogą ulegać zmianom i uzupełnieniom.

Zadania administracji publicznej na szczeblu powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej określa art. 182. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Za tworzenie i rozwój pieczy zastępczej odpowiedzialny jest starosta, który działa i wykonuje powierzone zadania za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Na terenie Powiatu Oleskiego funkcję Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej od stycznia 2012 roku pełni Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, do czego zostało uprawnione na mocy Zarządzenia Nr 23/2011 Starosty Oleskiego z dnia 7 października 2011 roku w oparciu o art. 241 ust. 2 powiązany z art 76 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie odpowiada za organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz zapewnienie wymagającym tego dzieciom opieki i wychowania w całodobowej placówce.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy przede wszystkim, zgodnie z art. 76 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

1. prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

2. kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
3. organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka:
 - a) zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;
4. organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
5. zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
6. zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
7. organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
8. współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, centrum usług społecznych, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
9. prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
10. zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
11. dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
12. prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
13. przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub

- prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
14. zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego:
 - a) zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
 15. przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
 16. zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
 17. organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku;
 18. wprowadzanie danych do rejestru, o którym mowa w art. 38d ust. 1, ich aktualizacja i usuwanie.

Ponadto powiatowe centrum pomocy rodzinie wypełniając ustawowe zadania, zapewnia istniejącym rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, co następuje na ich wniosek. Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka nieobjęte opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, korzystają ze wsparcia organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka. Jest także zobowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach i samokształcenie. Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wyznacza organizator rodzinnej pieczy zastępczej, po zasięgnięciu opinii odpowiednio rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

1. udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
2. przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;
3. pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
4. zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
5. zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją

- prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
6. udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
 7. przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordynator przy współudziale asystentów rodziny zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej opracowuje plan pomocy dziecku i realizując swoje zadania zobowiązany jest, w zależności od potrzeb – nie rzadziej niż raz na miesiąc do odwiedzin rodzin zastępczych w miejscu ich zamieszkania – koordynator rodzinnej pieczy zastępczej prowadzi rozmowy na temat edukacji i postępów w nauce dzieci, sytuacji zdrowotnej, zainteresowań dzieci, występowania u wychowanków ewentualnych problemów opiekuńczo-wychowawczych. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej udziela odpowiedniego wsparcia rodzinom zastępczym i dzieciom w pokonywaniu codziennych trudności, w razie potrzeby udziela rad w zakresie rozwiązywania problemów i pomaga w realizacji założeń planu pracy z dzieckiem. Ponadto na bieżąco przeprowadzana jest aktualizacja sytuacji rodzin zastępczych, a w razie konieczności dokonywana modyfikacja plany pomocy dziecku.

Kolejnym zadaniem prowadzonym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest prowadzenie rejestru danych dotyczących osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.

Realizując zadanie wynikające z zapisu art. 132 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie dokonuje oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy, w konsultacji w szczególności z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz asystentem rodziny pracującym z rodziną dziecka. Pierwszej oceny rodziny zastępczej albo prowadzącego rodzinny dom dziecka dokonuje się nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka. Kolejna ocena jest dokonywana po upływie roku od dokonania pierwszej oceny, a następne nie rzadziej niż co 3 lata. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka w celu:

- a) ustalania aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka;
- b) analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną;
- c) modyfikowania planu pomocy dziecku;
- d) monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie;

- e) oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb;
- f) oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- g) informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r., poz. 1082), przepisów o działalności leczniczej lub o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 130 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny sytuacji dziecka na posiedzeniu z udziałem: odpowiednio rodziny zastępczej albo prowadzących rodzinny dom dziecka; pedagogiem; psychologiem; właściwym asystentem rodziny; przedstawicielem ośrodka adopcyjnego; koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej; rodzicami dziecka, z wyjątkiem rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej.

Do udziału w posiedzeniu w sprawie sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej mogą być zapraszani w szczególności przedstawiciele: sądu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, pracownicy właściwego powiatowego centrum pomocy rodzinie, ośrodka pomocy społecznej, Policji, ochrony zdrowia, instytucji oświatowych, organizacji społecznych statutowo zajmujących się problematyką rodziny i dziecka oraz osoby bliskie dziecku. Zgodnie z art. 131 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ocena sytuacji dziecka powinna być przeprowadzana w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy. Po dokonaniu oceny sytuacji dziecka organizator rodzinnej pieczy zastępczej formułuje na piśmie opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, a następnie przekazuje ją do właściwego sądu.

Charakterystyka pieczy zastępczej w Powiecie Oleskim

System pieczy zastępczej jest zespołem osób, instytucji i działań, mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach braku możliwości sprawowania opieki i wychowania przez rodziców biologicznych.

W Powiecie Oleskim wyróżniamy rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą. Rodzinna piecza zastępcza sprawowana jest w formie rodziny zastępczej spokrewnionej, niezawodowej, zawodowej oraz rodzinnego domu dziecka. Instytucjonalna piecza zastępcza jest realizowana przez placówkę opiekuńczo-wychowawczą, którą jest Dom Dziecka w Sowczycach.

Schemat 1. System pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleskiego

Rodzinna piecza zastępcza

Pobyt dziecka w systemie rodzinnej pieczy zastępczej pozwala na nawiązanie odpowiednich relacji rodzinnych, które dają poczucie miłości, bliskości oraz zaspokajają podstawowe potrzeby emocjonalne i bytowe. Pobyt dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej chroni również przed poczuciem osamotnienia i choroby sieroczej. Dla wielu dzieci przebywających w rodzinie zastępczej jest to jedyna szansa na pozytywne i stabilne relacje rodzinne. Środowisko rodzinnej pieczy zastępczej pozwala nawiązać nowe, a czasem jedyne więzi emocjonalne, a tym samym zapobiec negatywnym dla rozwoju dziecka skutkom sieroctwa. Jeżeli powrót dziecka pod ponowną opiekę rodziców biologicznych jest niemożliwy, wówczas odpowiednie działania mają na

celu umożliwienie przysposobienia dziecka przez prawidłowo funkcjonującą rodzinę adopcyjną lub zapewnienie mu stałej opieki i wychowania w środowisku zastępczym. Dziecku pozostawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej powiat zapewnia opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej.

Rodzina piecza zastępcza ma za zadanie stworzyć dziecku stabilne środowisko zapewniające właściwe wychowanie i opiekę do czasu powrotu dziecka do rodziny biologicznej bądź do momentu przysposobienia lub usamodzielnienia się.

Zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o rodzinie i systemie pieczy zastępczej umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno przede wszystkim zapewniać dziecku możliwości zaspokajania potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych w sytuacji, gdy rodzina naturalna nie jest w stanie tych potrzeb zaspokoić. Piecza zastępcza powinna przygotować dziecko do odpowiedzialnego i samodzielnego życia oraz pokonywania trudności życiowych, wpajając prawidłowe normy funkcjonowania w społeczeństwie, podtrzymywać kontakty z rodziną i rówieśnikami. Dziecko może pozostać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletności, a w przypadku kontynuowania nauki – nie dłużej niż do 25 roku życia.

Kandydaci na rodziny zastępcze, podejmując decyzję o utworzeniu rodziny zastępczej powinni mieć świadomość czasowości opieki nad dzieckiem oraz brać pod uwagę i akceptować możliwość powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej.

W tym miejscu wskazuje się, iż rodziną zastępczą może zostać małżeństwo lub osoba nie pozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej. Osoby, które pełnią funkcję rodziny zastępczej powinny dawać rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej; mieć pełnię władzy rodzicielskiej; wypełniać obowiązek alimentacyjny (w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika z tytułu egzekucyjnego); mieć pełną zdolność do czynności prawnych oraz nie figurują w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym; powinny być zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co należy potwierdzić odpowiednim zaświadczeniem lekarskim

i pozytywną oceną predyspozycji i motywacji sporządzoną przez psychologa i pedagoga. Rodzice zastępczy powinni zapewnić dziecku odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb, w tym:

- a) rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego,
- b) właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań,
- c) wypoczynku i organizacji czasu wolnego.

Na terenie Powiatu Oleskiego rodzina piecza zastępcza sprawowana jest w formie rodziny zastępczej spokrewnionej, niezawodowej, zawodowej oraz rodzinnego domu dziecka. W Powiecie Oleskim nie funkcjonują rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego,

rodziny zawodowe specjalistyczne oraz rodziny pomocowe. Zarządzeniem Nr 16/2012 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z dnia 16 października 2012 r. na terenie Powiatu Oleskiego został powołany Zespół do Spraw Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Dotychczasowa współpraca z rodzinami zastępczymi funkcjonującymi na terenie Powiatu Oleskiego układała się prawidłowo.

Kwestią, z którym musi mierzyć się Powiat Oleski jest nieduża liczba nowych kandydatów zdecydowanych na pełnienie funkcji rodziny zastępczej. Liczne rodzeństwo czy dzieci z przewlekłymi schorzeniami zdrowotnymi mają utrudniony dostęp do umieszczenia ich w rodzinie zastępczej. Jest to z pewnością obszar pieczy zastępczej Powiatu Oleskiego, który należy wzmocnić, dlatego wskazane byłoby zwiększenie ilości rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych, które mogłyby zapewnić odpowiednią opiekę dzieciom. Centrum jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleskiego, prowadzi ocenę kandydatów zarówno pod względem spełniania przez nich wymogów formalnych jak i predyspozycji i motywacji do sprawowania pieczy zastępczej.

Tabela 1. Kwalifikacja kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w Powiecie Oleskim w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Ilość przeprowadzonych kwalifikacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	6	4	7
Ilość wydanych zaświadczeń kwalifikacyjnych	3	1	1

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie.

Przeprowadzenie wstępnej kwalifikacji osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej nie jest jednoznaczne z ukończeniem przez osobę zainteresowaną szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej a tym samym z uzyskaniem zaświadczenia kwalifikacyjnego i wpisaniem w/w do rejestru osób wyrażających gotowość do przyjęcia dziecka jako rodzina zastępcza.

Na terenie Powiatu Oleskiego nie istnieje również rodzina pomocowa, która mogłaby być odpowiednim wsparciem dla rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych, rodzinnych domów dziecka. Rodzina pomocowa to rodzina czasowo sprawująca opiekę nad dzieckiem w przypadku niesprawowania jej przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. Ogromną zaletą powstania rodziny pomocowej byłaby możliwość sprawowania opieki nad dziećmi w czasie, kiedy sprawujący funkcję rodziny zastępczej lub prowadzący rodzinny dom dziecka byłiby nieobecni w związku z wypoczynkiem, udziałem w szkoleniach lub pobytem w szpitalu oraz nieprzewidzianych trudności lub zdarzeń losowych w rodzinie zastępczej lub

rodzinnym domu dziecka.

Kształtowanie się rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleskiego wg liczby rodzin i umieszczonych dzieci:

Tabela 2. Rodzinna piecza zastępcza funkcjonująca na terenie Powiatu Oleskiego w latach 2021-2023

Rok	2021		2022		2023	
	Stan na 31.12.2021 r.		Stan na 31.12.2022 r.		Stan na 31.12.2023 r.	
Typ rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba rodzin	liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodzina spokrewniona	25	33	24	31	21	25
Rodzina niezawodowa	15	17	13	15	10	11
Rodzina zawodowa	2	16	2	14	1	7
Rodziny dom dziecka	1	12	2	19	2	20
Razem	43	78	41	79	34	63

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie.

Z tabeli można wywnioskować, iż w latach 2021 – 2022 liczba rodzin zastępczych utrzymywała się na porównywalnym poziomie. W roku 2023 nastąpił spadek ilości rodzin zastępczych a tym samym zmniejszyła się ilość dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

Jednocześnie wskazuje się, iż w roku 2022 dokonano przekształcenia jednej z rodzin zastępczych zawodowych w rodzinny dom dziecka.

Tabela 3. Liczba dzieci nowo umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej funkcjonujących na terenie Powiatu Oleskiego w latach 2021-2023

Rodzaj rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci 2021 rok	Liczba dzieci 2022 rok	Liczba dzieci 2023 rok
Spokrewniona	6	1	3
Niezawodowa	0	2	0
Zawodowa	4	1	1
Rodziny dom dziecka	5	8	6
RAZEM	15	12	10

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie.

Widoczna jest tendencja spadkowa w ilości dzieci umieszczanych w rodzinnej pieczy zastępczej na przestrzeni ostatnich trzech lat.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie zatrudnionych jest 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (w tym jeden na podstawie umowy zlecenia dla 7 rodzin od dnia 01.08.2023 r.).

Tabela 4. Rodziny zastępcze/ rodzinne domy dziecka objęte wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Oleskim w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Ilość rodzin zastępczych / RDD korzystających ze wsparcia koordynatora r.p.z. na przestrzeni roku kalendarzowego	19	19	22

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie zapewnia odpowiednie wsparcie rodzinom zastępczym nieobjętym wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodziny zastępcze zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powinny podnosić swoje kwalifikacje m.in. poprzez uczestnictwo w różnego rodzaju szkoleniach. Głównym celem takich szkoleń jest wzrost umiejętności rodziców zastępczych w zakresie codziennych kontaktów z dziećmi i młodzieżą.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie w celu wzmocnienia rodzinnej pieczy zastępczej organizuje szkolenia połączone z grupą wsparcia prowadzone przez psychologa. Głównym celem tych spotkań jest otrzymanie wsparcia w grupie osób pełniących funkcję rodziny zastępczej w trudnych sytuacjach wychowawczych oraz możliwość wymiany doświadczeń.

Tabela 5. Szkolenia połączone z grupami wsparcia dla rodzin zastępczych/ rodzinnych domów dziecka przeprowadzone w Powiecie Oleskim w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Ilość szkoleń połączonych z grupami wsparcia dla rodzin zastępczych i prowadzących RDD	1	4	4

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie.

W 2021 roku z uwagi na sytuację epidemiologiczną kraju i potrzebę ograniczania bezpośrednich kontaktów grupy wsparcia zostały ograniczone do 1 spotkania zorganizowanego w Miejskim Domu Kultury na dużej sali. W ówczesnym czasie rodziny zastępcze zostały poinformowane, że istnieje możliwość skorzystania z indywidualnego poradnictwa psychologicznego na terenie tut. Centrum lub telefonicznie po wcześniejszym ustaleniu terminu. Od 2022 roku szkolenia i grupy wsparcia dla rodzin zastępczych i RDD były realizowane zgodnie z założeniami ilościowymi i terminowymi.

Art. 76 ust. 1 pkt. 6 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że Organizator rodzinnej pieczy zastępczej jako jednostka organizacyjna powiatu realizuje zadanie,

którym jest organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy.

W 2021 r. do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie telefonicznie zgłosiła się jedna instytucja – Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kluczborku z propozycją świadczenia wolontariatu przez pełnoletnich uczniów na rzecz rodzin zastępczych i RDD. Podjęto działania zmierzające do realizacji propozycji. Z uwagi na ówczesną sytuację epidemiologiczną w kraju oraz na brak ostatecznej deklaracji uczniów w/w placówki, wolontariat nie był świadczony.

W roku 2022 do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie zgłosiły się elektronicznie dwie osoby z zapytaniem o wolontariat. Pracownik tut. jednostki nawiązał korespondencję z zainteresowanymi, którym przedstawił główne założenia wolontariatu na rzecz rodzin zastępczych, jednakże zgłaszający się nie wykazali dalszego zainteresowania tematem świadczenia wolontariatu.

W roku 2023 nie pojawiła się propozycja świadczenia wolontariatu przez osoby zainteresowane świadczeniem nieodpłatnej pomocy na rzecz dzieci z rodzin zastępczych i RDD. Tut. Centrum podjęło działania w celu pozyskania chętnych do usług wolontaryjnych, jednakże nie osiągnięto zamierzonego rezultatu w tym zakresie z uwagi na brak chętnych.

Powiat Oleski realizując zadania wynikające z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie zapewnia rodzinom zastępczym i prowadzącym RDD specjalistyczne poradnictwo w zakresie pomocy prawnej i pomocy psychologicznej.

Tabela 6. Poradnictwo specjalistyczne świadczone na rzecz rodzin zastępczych/ rodzinnych domów dziecka w Powiecie Oleskim w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Ilość rodzin zastępczych i prowadzących RDD korzystających z poradnictwa specjalistycznego – w tym:	7	10	6
Poradnictwo psychologiczne	6	10	6
Poradnictwo prawne	1	3	1

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie.

Rodziny zastępcze i prowadzący RDD korzystają z oferowanego im poradnictwa specjalistycznego. Są rodziny zastępcze, które korzystają ze wsparcia kilkakrotnie, stąd ilość udzielonych porad specjalistycznych jest większa od ilości rodzin zastępczych/RDD korzystających z poradnictwa.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej wykonując zadania zlecone przez Powiat Oleski, realizuje świadczenia pieniężne na rzecz rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka (w tym świadczenia obligatoryjne i świadczenia fakultatywne) oraz na rzecz usamodzielnianych

wychowanków.

Wyróżnia się świadczenia obowiązkowe przysługujące rodzinom zastępczym i prowadzącym RDD. Wskazane kwoty obowiązują od 1 czerwca 2023 r., ponieważ świadczenia, o których mowa podlegają waloryzacji wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego zgodnie z art. 86 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

1. świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka – nie niższe niż kwota:
 - a) 899,00 zł miesięcznie – w rodzinie zastępczej spokrewnionej,
 - b) 1361,00 zł miesięcznie – w rodzinie zastępczej niezawodowej, zawodowej lub rodzinnym domu dziecka.
2. dodatek na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności – nie niższy niż kwota 274 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka,
3. wynagrodzenie dla zawodowych rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka.

Wśród świadczeń fakultatywnych przysługujących rodzinom zastępczym i prowadzącym RDD wyróżniamy:

1. dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka,
2. świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo,
3. świadczenia na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo,
4. w przypadku rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych oraz rodzinnych domów dziecka: środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę zastępczą niezawodową albo zawodową lub RDD
5. świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym prowadzona jest rodzina zastępcza zawodowa lub rodzinny dom dziecka – raz w roku .

Wśród świadczeń pieniężnych na rzecz usamodzielnianych wychowanków wyróżniamy następujące świadczenia:

- a) na kontynuowanie nauki – zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - nie mniej niż 681,00 zł miesięcznie lub zgodnie z ustawą o pomocy społecznej

- 1837,00 zł (kwota podstawy) x 30% = 551,10 zł miesięcznie,
- b) na usamodzielnienie – zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - w zależności od formy oraz długości pobytu w pieczy zastępczej osoby usamodzielniane mogą uzyskać pomoc pieniężną na usamodzielnienie w wysokości nie mniej niż 2244,00zł / 4486,00zł / 8968,00 zł lub zgodnie z ustawą o pomocy społecznej - w zależności od długości pobytu w pieczy zastępczej osoby usamodzielniane mogą uzyskać pomoc pieniężną na usamodzielnienie w wysokości odpowiednio 400%, 300%, 200% lub 100% kwoty podstawy,
 - c) na zagospodarowanie – zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - pomoc wypłacana jednorazowo w wysokości nie niższej niż 2039,00 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż 4077,00 zł lub zgodnie z ustawą o pomocy społecznej - pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej ustala się jako równowartość kwoty nie wyższej niż 300% kwoty podstawy, a w przypadku osób posiadających orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności to równowartość 300% kwoty podstawy, czyli 5511,00 złotych,
 - d) w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych – w formie zamieszkania w mieszkaniu treningowym przy ul. Długiej 37, 46- 300 Sowczyce
 - e) w uzyskaniu zatrudnienia,
 - f) w zapewnieniu pomocy prawnej i psychologicznej.

Wychowankowie pieczy zastępczej zaliczani są do osób w dużym stopniu zagrożonych wykluczeniem społecznym, dlatego jednym z wyzwań systemu pieczy zastępczej jest kontynuowanie działań placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych w celu integracji społecznej i zawodowej wychowanków. Wychowankowie opuszczający pieczę zastępczą to osoby, które ze względu na młody wiek i brak wsparcia ze strony rodziny naturalnej, własnym staraniem nie potrafią przezwyciężyć swojej trudnej sytuacji, uzyskać odpowiedniego do możliwości wykształcenia, znaleźć zatrudnienia i usamodzielnić się. Usamodzielniani wychowankowie wraz z pracownikiem socjalnym sporządzają program usamodzielnienia, który następnie realizują, korzystając z codziennego wsparcia, w tym psychologicznego i prawnego oraz z należnych im świadczeń na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie i na zagospodarowanie. Powiat Oleski daje możliwość uzyskania odpowiednich warunków mieszkaniowych w formie zamieszkania w mieszkaniu treningowym przy ul. Długiej 37 w Sowczycach. Mogą w nim czasowo zamieszkać 4 osoby realizujące indywidualny program usamodzielnienia, które nie mają możliwości powrotu do środowiska rodzinnego po opuszczeniu pieczy zastępczej. Celem pobytu w mieszkaniu treningowym jest przede wszystkim przygotowanie wychowanków do

samodzielności poprzez doskonalenie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami codziennego życia, rozporządzania posiadanymi środkami finansowymi, oraz pomoc w integracji ze środowiskiem poprzez rozwój umiejętności prawidłowego wchodzenia w relacje społeczne. Usamodzielniany wychowanek uzyskuje wsparcie w formie pomocy socjalnej w zakresie uregulowania sytuacji mieszkaniowej, załatwienia formalności urzędowych i kontynuacji nauki, poradnictwa specjalistycznego, wzmacniania samodzielności i decyzyjności w życiu codziennym oraz wsparcie w zakresie utrzymania więzi rodzinnych.

Kampanie na rzecz rodzicielstwa zastępczego

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej prowadzi nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Osoby ubiegające się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej mogą zgłosić się do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie, aby uzyskać informacje o obowiązującej procedurze oraz o warunkach jakie powinni spełnić kandydaci. Pracownicy tutejszego Centrum przedstawiają wykaz dokumentów, jakie należy dostarczyć, przedstawiają specyfikę funkcjonowania rodzin zastępczych, oraz uświadamiają problemy dziecka kierowanego do pieczy zastępczej.

W ramach wyżej wymienionego zadania rodzicielstwo zastępcze propagowane jest poprzez baner przygotowany z myślą o potencjalnych kandydatach chcących tworzyć rodziny zastępcze na terenie Powiatu Oleskiego. Baner jest umieszczany w różnych jednostkach i instytucjach na terenie powiatu oraz na różnego typu imprezach publicznych. Rozprowadzane są również ulotki informacyjne o tematyce rodzicielstwa zastępczego. Plakaty promujące rodzicielstwo zastępcze są przekazywane i rozwieszane przez lokalne instytucje oraz firmy.

Artykuły i informacje dot. naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w Powiecie Oleskim zamieszczane są w lokalnych gazetach i na stronach internetowych m.in. na stronie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie. Celem Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest dotarcie do jak największego grona odbiorców wiadomości o zapotrzebowaniu na rodziny zastępcze, licząc tym samym na ich przybycie na organizowane Dni Otwarte PCPR w Oleśnie. Dotychczas przeprowadzone akcje promujące rodzicielstwo zastępcze były organizowane poza budynkiem PCPR w Oleśnie (w 2021 r. był to MDK, w roku 2023 Dzień Otwarty odbył się na placu zabaw przed budynkiem Biblioteki Głównej w Oleśnie) celem zapewnienia osobom zainteresowanym tematem rodzicielstwa zastępczego ustronnych i komfortowych warunków do rozmowy.

Institutionalna piecza zastępcza

Decyzją Wojewody Opolskiego Nr 1/2010 z dnia 01.10.2010 r. Dom Dziecka im. Marii Konopnickiej w Sowczycach otrzymał zezwolenie na funkcjonowanie na czas nieokreślony. Natomiast decyzją Nr pslz.i.9423.2.5.2020.AN z dnia 30.12.2020r. została zmieniona liczba miejsc z 21 na 14 miejsc. Institutionalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, która zapewnia dzieciom całodobową opiekę i wychowanie w sytuacji gdy rodzice biologiczni są częściowo lub całkowicie pozbawieni opieki rodzicielskiej.

Dziecko, które z różnych powodów nie może być umieszczone w rodzinie zastępczej, jest umieszczane w placówce, dlatego mocną stroną pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleskiego jest funkcjonowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, którą jest Dom Dziecka w Sowczycach.

Tabela 7. Rzeczywista liczba dzieci przebywających w Domu Dziecka w Sowczycach na terenie Powiatu Oleskiego wg stanu na 31.12.2021 r., 31.12.2022 r., 31.12.2023 r.

Dzieci przebywające w:	Liczba dzieci Stan na 31.12.2021 r.	Liczba dzieci Stan na 31.12.2022 r.	Liczba dzieci Stan na 31.12.2023 r.
Placówki opiekuńczo-wychowawczej w Sowczycach	14	14	12

Źródło: Rejestr skierowań do placówki opiekuńczo-wychowawczej w Sowczycach

Institutionalna forma opieki zastępczej nadal jest bardzo ważna. Z tej formy zaopiekowania dzieci nie można zrezygnować.

W placówce opiekuńczo-wychowawczej w Sowczycach oprócz dzieci pochodzących z terenu Powiatu Oleskiego przebywają także dzieci z innych powiatów. Wówczas z powiatem, z którego pochodzi umieszczone dziecko Powiat Oleski zawiera porozumienie w sprawie warunków pobytu dziecka i wysokości wydatków na jego opiekę i wychowanie.

Tabela 8. Dzieci przebywające w Domu Dziecka w Sowczycach ze względu na pochodzenie wg stanu na 31.12.2021 r., 31.12.2022 r., 31.12.2023 r.

Dzieci przebywające ze względu na pochodzenie przed umieszczeniem z:	Liczba dzieci Stan na 31.12.2021 r.	Liczba dzieci Stan na 31.12.2022 r.	Liczba dzieci Stan na 31.12.2023 r.
Powiatu Oleskiego	9	10	9
Powiat Prudnicki	1	1	0
Powiat Legnicki	1	1	0
Powiat Zielonogórski	2	1	0
Gliwice- miasto na prawach powiatu	1	0	0
Powiat Kluczborski	0	1	1
Powiat Krapkowicki	0	0	1
Powiat Oświęcimski	0	0	1

Źródło: Rejestr skierowań do placówki opiekuńczo-wychowawczej w Sowczycach

Jak wynika z przedstawionych powyżej danych, największą liczbę dzieci przebywających w Domu Dziecka w Sowczycach stanowią dzieci z terenu Powiatu Oleskiego. Oznacza to, że Powiat w pierwszej kolejności zabezpiecza dobro „swoich” dzieci, a w następnej kolejności wspiera dzieci z innego terenu.

Tabela 9. Liczba dzieci nowo umieszczonych w Domu Dziecka w Sowczycach na terenie Powiatu Oleskiego w roku 2021r., 2022 r., 2023 r.

Dzieci umieszczone w:	Liczba nowo przyjętych dzieci w roku 2021 r.	Liczba nowo przyjętych dzieci w roku 2022 r.	Liczba nowo przyjętych dzieci w roku 2023 r.
Placówce opiekuńczo-wychowawczej w Sowczycach	1	3	5

Źródło: Rejestr skierowań do placówki opiekuńczo-wychowawczej w Sowczycach.

Zgodnie z art. 196 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, każdego roku ustalany jest miesięczny koszt utrzymania dziecka w Domu Dziecka w Sowczycach, który ogłaszany jest przez starostę w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Tabela 10. Średni miesięczny koszt utrzymania wychowanka Domu Dziecka w Sowczycach

Placówka	Średni miesięczny koszt utrzymania w 2021 r.	Średni miesięczny koszt utrzymania w 2022 r.	Średni miesięczny koszt utrzymania w 2023 r.
Dom dziecka w Sowczycach	4.277,00zł	6.003,00zł	6.485,00zł

Źródło: Dzienniki Urzędowe Województwa Opolskiego.

Szczególnie na przestrzeni roku 2021-2022 widoczny jest znaczny wzrost miesięcznego utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej w Sowczycach. Powyższe jest składową określonych wytycznych corocznie przeliczanych i aktualizowanych.

Cele Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Oleskim na lata 2024-2026

Tabela 12. Cele Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej

CEL GÓWNY: rozwój i wzmocnienie lokalnego systemu pieczy zastępczej		
Cele szczegółowe:	Zadania:	Działania:
Promocja rodzinnych form pieczy zastępczej	➤ Prowadzenie kampanii społecznych na temat rodzicielstwa zastępczego	➤ Rozpowszechnianie materiałów promujących rodzicielstwo zastępcze poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • media społecznościowe (strony internetowe, gazeta lokalna) • współpracę ze środowiskiem lokalnym (plakaty, ulotki, baner)
	➤ Integracja rodzin zastępczych	➤ Organizowanie imprez przeznaczonych dla rodzin zastępczych, prowadzących RDD i umieszczonych w nich dzieci (Dzień Rodzicielstwa Zastępczego, Dzień Dziecka, spotkanie świąteczne)
	➤ Kwalifikowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	➤ Weryfikowanie formalnych wymogów ➤ Zgłaszanie kandydatów na szkolenia do odpowiednich ośrodków ➤ Wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych kandydatom kończącym szkolenie ➤ Informowanie sądu o nowych kandydatach, którzy ukończyli szkolenie
Wsparcie funkcjonujących rodzin zastępczych i RDD oraz wzmocnianie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych	➤ Podnoszenie jakości opieki sprawowanej przez rodziny zastępcze/RDD	➤ Organizowanie szkoleń ➤ Prowadzenie grup wsparcia
	➤ Wsparcie specjalistyczne	➤ Zapewnienie dostępu do konsultacji psychologicznych, prawnych, pedagogicznej i socjalnej
	➤ Wsparcie poprzez współpracę z koordynatorem r.p.z.	➤ Objęcie rodzin zastępczych / RDD na ich wnioski pomocą koordynatora r.p.z.
	➤ Sporządzanie diagnozy	➤ Przekazywanie rodzinom zastępczym /RDD informacji

	psychofizycznej nowoprzyjętych dzieci	o dziecku pozyskanych w trakcie wywiadu
	➤ Realizacja świadczeń finansowych	➤ Rozpatrywanie zgłoszonych wniosków i przyznawanie świadczeń finansowych
	➤ Utworzenie rodziny pomocowej	➤ Zawarcie umowy z kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej pomocowej
Wsparcie pracowników Działu Pieczy Zastępczej	➤ Podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu pracowników rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	➤ Dostęp do konsultacji psychologicznej ➤ Organizowanie superwizji ➤ Zapewnienie pracownikom dostępu do szkoleń
Wsparcie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej oraz poprawa jakości ich funkcjonowania w środowisku społecznym	➤ Pomoc przy tworzeniu i realizowaniu programów usamodzielnienia	➤ Wsparcie pracownika Działu Pieczy Zastępczej w formułowaniu programu oraz jego realizowaniu
	➤ Wsparcie finansowe i rzeczowe	➤ Rozpatrywanie zgłoszonych wniosków i przyznawanie świadczeń finansowych
	➤ Wspieranie w dążeniu do uzyskania wykształcenia i kwalifikacji zawodowych	➤ Motywowanie wychowanków przez pracownika Działu Pieczy Zastępczej
	➤ Udzielanie wsparcia specjalistycznego	➤ Zapewnienie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego i pedagogicznego
	➤ Możliwość ubiegania się o mieszkanie treningowe	➤ Pomoc socjalna w zakresie uregulowania sytuacji mieszkaniowej, załatwienia formalności urzędowych i kontynuacji nauki, wzmacniania samodzielności i decyzyjności w życiu codziennym oraz wsparcie w zakresie utrzymania więzi rodzinnych i integracji społecznej
Współpraca z instytucjami wspierającymi rodzinę	➤ Współpraca z instytucjami świadczącymi działania na rzecz rodziny	➤ Kontakt z instytucjami zajmującymi się problematyką rodziny i dziecka
Prowadzenie instytucjonalnej pieczy zastępczej	➤ Nadzór nad placówką opiekuńczo-wychowawczą (Dom Dziecka w Sowcyczach)	➤ Współpraca na rzecz dobra dzieci umieszczonych w placówce

Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2024-2026

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej zawiera coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych funkcjonujących w powiecie. Obecnie w Powiecie Oleskim funkcjonuje 1 rodzina zastępcza zawodowa oraz 2 rodzinne domy dziecka. Posiadane przez nasz powiat zasoby w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej są niewystarczające. Program zakłada pozyskiwanie oraz szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych. Poniżej przedstawiony został szacunkowy limit rodzin zastępczych zawodowych w Powiecie Oleskim na lata 2024-2026.

Tabela 13. Limit rodzin zastępczych zawodowych w Powiecie Oleskim w latach 2024-2026.

Rok	Zakładany limit
2024	2
2025	2
2026	2

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie.

Źródła finansowania programu

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej reguluje finansowanie działań z zakresu realizacji pieczy zastępczej.

Źródłem finansowania zadań na lata 2024-2026 będą środki pochodzące z:

1. budżetu Powiatu Oleskiego,
2. budżetu państwa,
3. budżetu samorządów gminnych,
4. budżetu innych powiatów zobowiązanych na podstawie zawartych porozumień do zwrotu wysokości wydatków w sprawie przyjęcia dzieci nie pochodzących z Powiatu Oleskiego,
5. inne pozyskiwane środki w ramach realizowanych programów.

Beneficjenci programu:

Program skierowany jest w szczególności do:

1. dzieci przebywających w pieczy zastępczej,
2. rodzin zastępczych,
3. rodziców biologicznych,
4. usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
5. kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych,
6. kierownictwa i kadry placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Realizatorzy programu:

Realizatorem Powiatowego Centrum Programu Rozwoju Pieczy w Powiecie Oleskim na lata 2024-2026 będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie, które przy jego realizacji będzie współpracowało z:

1. rodzinami zastępczymi,
2. placówką opiekuńczo-wychowawczą,
3. ośrodkami pomocy społecznej,
4. asystentami rodziny,
5. sądem rejonowym - wydział rodzinny i nieletnich,
6. kuratorami sądowymi,
7. policją,
8. ośrodkami adopcyjnymi,
9. poradnią psychologiczno-pedagogiczną,
10. organizacjami pozarządowymi, kościołami,
11. placówkami oświatowymi.
12. lokalnymi przedsiębiorstwami.

Monitoring i ewaluacja programu

Realizacja programu będzie monitorowana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie. Monitoring programu będzie polegał na corocznym zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach programu.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i wymogów. Przedmiotem ewaluacji będzie ocena skuteczności podejmowanych działań w zakresie rozwoju pieczy zastępczej.

Podsumowanie

Celem Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026 jest rozwój nowych i wsparcie istniejących form pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleskiego. Program określa działania na rzecz pomocy dziecku i rodzinie, gdyż służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu prac, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Oleskim. W miarę pojawiających się potrzeb i sytuacji społecznej zadania programu mogą ulegać zmianom i uzupełnieniom. Realizacja programu jest procesem długofalowym, wymagającym odpowiednich środków finansowych, zaplecza kadrowego oraz zaangażowania i odpowiedzialności międzyinstytucjonalnej.